

Propaganda? 'Deze leugens gaan te ver'

2

Hij laat de wetenschap wankelen

De aanval op Amerikaanse universiteiten is in volle gang. Wat zijn de effecten hier? 'Ik vind het eng om sommige dingen te zeggen'

4

Studeren met kanker 'Het systeem' werkt niet altijd mee, merkte Ilse van der Putten. 'Pas na mijn tweede chemokuur krijg ik antwoord' **10**

16

Paaldansen 'Ook echt voor mannen'

8

De fusie is terug Steeds meer studentenflats krijgen huiskamers tegen eenzaamheid

Elke seconde telt TikTok heeft de muziekindustrie omgeschud, zegt Rogier Schneemann. 'Er zijn geen regels meer, de gekste liedjes maken tegenwoordig kans om viraal te gaan'

14

Protest bij omstreden film: 'Deze leugens gaan te ver'

De vertoning op de Haagse campus van de documentaire 'Russians at War', die volgens critici propaganda zou zijn, leidde tot protesten en een verhit debat.

DOOR MARCIËLLE VAN DER KRAAN
FOTO'S TACO VAN DER EB

'Propaganda doesn't spark debate, it manipulates it.'
'Those "poor Russian boys" killed my friends.'
'Real Russians at war kill, rape and torture.'

Bij de ingang van de Haagse campus, staan demonstranten met Oekraïense vlaggen en protestborden te protesteren tegen het feit dat de omstreden documentaire *Russians at War* deze woensdagavond wordt vertoond op de universiteit. De film is eerder door het Amsterdamse documentairefestival IDFA geschrapt en zorgde bij het filmfestival van Toronto voor onrust. Ook in Leiden en Den Haag klonk afgelopen week felle kritiek van studenten, medewerkers en de Oekraïense ambassade. Toch gaat de vertoning – mede op initiatief van het Leiden University College (LUC) – gewoon door. De documentaire toont de oorlog in Oekraïne vanuit het perspectief van Russische soldaten en laat volgens critici een te positief beeld zien van het Russische leger. Ook worden door Russen gepleegde oorlogsmisdaden verzwegen. Terwijl de demonstranten het Oekraïense volkslied zingen, vult de straat zich met politiebussen en agenten op fietsen. Als het bijna tijd is om film op het grote doek in het auditorium te laten zien, wordt de straat leeggeveegd. Terwijl de demonstranten vertrekken scanderen ze leuzen. 'Shame on you!' 'Stop Russian propaganda!'

'Als academisch instituut zetten we ons in om de vrijheid van denken te behouden', begint decaan Koen Caminada in het Engels. 'Maar we zijn ons ook bewust van de pijn en gevoeligheid rondom dit onderwerp. De Universiteit Leiden ontving een aantal verzoeken om de vertoning te annuleren. We zijn er echter van overtuigd dat universiteiten ruimte moeten blijven bieden voor kritische betrokkenheid bij moeilijke kwesties. 'Om duidelijk te zijn: het bieden van een platform voor de film staat niet gelijk aan het goedkeuren van de inhoud ervan. We erkennen de zorgen over propaganda en desinformatie, en dat is precies waarom deze vertoning in een strenge academische setting zal plaatsvinden.' Als de film start, maakt een halfvol auditorium kennis met de 49-jarige Oekraïner Ilya die vecht voor het Russische leger. We zien hoe Ilya afscheid neemt van zijn vrouw, zoon en dochter en zijn huilende kinderen belooft levend thuis te komen. En dan vertrekt hij vanuit Moskou naar het front in bezet Oekraïne. 'Rusland viel Oekraïne binnen', klinkt de stem van filmmaker Anastasia Trofimova. 'In Russische media zijn deze soldaten helden. In het Westen zijn het oorlogscriminelen. De mist van de oorlog is zo dik, dat we de menselijke verhalen niet zien.' Daarna verklaart de regisseur dat ze – zonder toestemming van het ministerie van Defensie – naar het front trekt om 'te achterhalen wat er gebeurt in mijn land'.

Beste vrienden Cap (24) en Cartoon (20) zijn samen naar het front gegaan. Cap ging vrijwillig en Cartoon ging hem achterna. 'Om het nazisme te bestrijden', zegt hij. 'Zij haten de Russen en daarom is Oekraïne de oorlog begonnen.' Als Trofimova hem vraagt of hij heeft gehoord dat Rusland wordt beschuldigd van oorlogsmisdaden, reageert hij: 'Ik denk dat dat niet waar is. Ik heb veel mensen hier gezien en sommigen zijn tot veel in staat. Maar naar burgers gaan die jou niks hebben gedaan en die vermoorden en verkrachten? Dat kunnen Russische soldaten niet.' Hij vindt wel dat Rusland Oekraïne 'soort van' is binnengevallen. 'Maar dat deden we niet uit vrije wil, dat was een bevel.' Of dat bevel correct was, weet hij niet. 'Het is zij of ik', zegt soldaat Cap die granaten maakt. 'En dat zij hun eigen mensen al acht jaar bombarderen is niks?' Na deze uitspraak klinkt er protest vanuit de zaal. Cap vervolgt: 'Zij zijn een beetje verkeerd en wij zijn een beetje verkeerd. Ik doe dit voor mezelf, zodat ik kan overleven.' Dan lijmt hij per ongeluk zijn vingers aan elkaar. Als de soldaten discussiëren waarom ze bij het leger zijn gegaan, geven ze opvallend weinig nationalistische beweegredenen. Geld, vrouwen en plichtsgevoel spelen een belangrijke rol. 'Ik wil niet dat mijn zoon over vier jaar naar het front wordt geroepen', vertelt een van hen. 'Toen ik dit op tv zag, heb ik me aangemeld', vertelt een ander. 'Maar als ik had geweten dat het zo zou zijn en ik hier al zeven maanden zou zitten, had ik dit nooit gedaan.'

'Oekraïne is de oorlog begonnen', zegt een soldaat. 'Zij haten de Russen'

Er klinkt openlijk kritiek. 'Terwijl politici uitvechten wie de grootste ballen heeft, vallen hier slachtoffers.' Meerdere soldaten geven aan niet eens meer te weten waarvoor ze vechten. Als de schermen weer omhoog gaan, bespreken regisseur Trofimova en andere panelleden samen met het publiek de film. Een Oekraïense student heeft maar liefst vijftien momenten van emotionele manipulatie getikt. 'Was het doel om de kijker sympathie te laten hebben voor deze mannen?' Een andere student trekt de geloofwaardigheid van Trofimova in twijfel. 'In Rusland worden burgers gearresteerd omdat ze dingen op sociale media liken die het Russische leger in diskrediet zouden brengen.'

Hier hebben we een regisseur die zeven maanden aan het front filmt en niet de mooiste delen van het Russische leger laat zien, maar er is geen strafrechtelijke procedure tegen haar geweest. In hoeverre vindt het panel dit verhaal over filmen zonder toestemming van de overheid geloofwaardig? Er klinkt luid applaus van een aantal aanwezigen. Bart Schuurman, hoogleraar terrorisme en politiek geweld is *last minute* toegevoegd als panellid en niet te spreken over het evenement. 'Ik ben teleurgesteld in een collega die dit organiseerde zonder de juiste setting. Ik ben helemaal niet tegen het vertonen van controversiële films, maar er moet wel context worden geboden en ruimte zijn voor interpretatie. In eerste instantie zou de film worden getoond met achteraf een Q&A met de regisseur. Dat was het. Er zou geen ruimte zijn voor een tegengesteld perspectief tot er op het allerlaatste moment, namelijk gisteren, een panel is samengesteld.' Ook op de film is Schuurman kritisch. 'We zien hoe Russische soldaten vrij subtiele illusies hebben dat de Oekraïners, de NAVO of het Westen schuld hebben in deze oorlog. Maar kom op: de leugens over 2014, de oorlog in Donetsk, waar Oekraïne eigen burgers zou hebben gebombardeerd, die gaan echt te ver. Je zou kunnen zeggen: "Dat is wat zij geloven." Maar als je het daarbij laat en niet zeer duidelijk de redenen benoemt waarom Rusland deze oorlog is begonnen, wat doe je dan? De regisseur had ervoor kunnen kiezen om dat tegengestelde perspectief te geven toen deze soldaten dit soort dingen zeiden, maar dat deed ze niet. En dat plaatst deze film in een propaganda-perspectief.' De hoogleraar wordt herhaaldelijk onderbroken door een groepje mannen op de eerste rij. 'Dit is propaganda', roepen ze. 'Dit is wat de media doen, leugens vertellen. Een heerlijke tijdverspilling om te praten met mensen die overtuigd zijn van alles behalve hun vooroordelen. Zoals jij.' Enkele aanwezigen beginnen te klappen. Schuurman vervolgt zijn punt over de afwezigheid van 'kritieke context', maar wordt onderbroken door panellid André Gerrits, hoogleraar international studies en global politics: 'Het zijn soldaten, geen academici.' 'Als we ons hoofd niet koel kunnen houden tijdens een twee uur durende documentaire, waarin Russen hun vingers aan elkaar lijmen, hebben we al verloren', stelt panellid Brandon Zicha, assistent professor filosofie, politiek en economie. 'Als dit propaganda is, is het de zwakste Russische propaganda die ik ooit heb gezien. En als Rusland hiermee wil communiceren dat ze geen bedreiging zijn, is dat goed gelukt.' De regisseur sluit zelf af: 'Dit is geen geopolitieke documentaire, die zijn er al genoeg. Het is een observerende film, waarbij ik als *fly on the wall* de verhalen neerzet van gewone mensen in een conflict dat de wereld op zijn kop heeft gezet. We kunnen geen begrip voor elkaar hebben, als we elkaar niet zien. Ik hoop dat deze film ons een klein beetje dichtert bij elkaar brengt.'

Fleur zou mij door de eerste stagedag slepen, maar wie/waar was zij?

Niets hielp die nacht. Mijn hoofdmessagespin met vibratiefunctie, meerdere slaapmutsjes, de natuurdocumentaire *Berg*, de *Moonlight Sonata* van Beethoven, zelfs mijn zwaarste paardenmiddel, willekeurige passages uit *Bezwaren tegen den geest der eeuw* van Isaac da Costa met een onmiddellijke incubatietijd van een halve bladzijde voor een prettige nachtrust, legde mij maar niet in Morpheus' armen. Ik barstte van de zenuwen voor het grote Morgen van mijn eerste stagedag. Voor het eerst dé leraar. Gezag. Verantwoordelijkheid. Deskundigheid. Meneer dit, meneer dat.

Wat als die dertig deugnieten mijn onzekerheid ruiken en vanaf mijn binnenkomst al besluiten om mij weg te pesten? Wat als ze mijn anorexiale lichaam zien en denken: die zijn we zo de baas, geef ons twee minuten? Wat als ze het klaslokaal hebben gesaboteerd, kabels doorgeknipt, boeken verstoep of het zonscherm laten trippen? Deze wanhopige wat-als-scenario's bereikten proporties waar de Coen Brothers en Quentin Tarantino in hun zaligste huwelijk nog een puntje aan zouden kunnen zuigen, maar toch was er een laatste strohalp om mij aan vast te klampen. Een boei in wilde baren. Een licht in de duisternis. Ja, er was hoop en die hoop heette Fleur. De kleurrijke inlichtingsmail met alle informatie voor mijn eerste stagedag bevatte bij elk programmaonderdeel haar naam. Fleur zou me opwachten bij de receptie, Fleur zou me naar het lokaal begeleiden, Fleur zou me een rondleiding door de school geven en Fleur zou al mijn vragen beantwoorden. Wie deze raadselachtige Fleur ook mocht wezen, zij zou mijn redding zijn en ik zou mij geen seconde van haar verwijderen. Enigszins gerustgesteld dat ik er niet helemaal alleen voor stond, suste ik mijzelf uiteindelijk in slaap, met haar naam op mijn lippen.

'Wat als ze mijn onzekerheid ruiken en besluiten om mij meteen weg te pesten?'

stel me dan een vrolijke powervrouw voor die als boterblonde kruising tussen Roxy Dekker en Dafne Schippers gevoelig meeneurt met Adele tijdens strak nageleefde hardlooppandjes in een stadspark, maar toch haar zachte kanten heeft weten te behouden en als ondernemende fitgirl inmiddels haar eigen backyard smoothiebar heeft verkocht om met een artificieel léuhekstemmetje nu onzekere pubermeisjes in hun kracht te zetten en daarover een inspi-column schrijft in *Volkskrant Magazine*. Maar ja, dat is ook weer een ideologisch gedisciplineerd construct van de naam 'Fleur', afkomstig uit een patriarchale koker. Daar kan je op een eerste stagedag beter bij uit de buurt blijven, wil je niet meteen het roddelonderwerp van de maand worden. Terwijl ik mijn fleurbeeld aan het overpeinzen was, zag ik een tanige vrouw van het jufferge type iets verwijderd van de receptie tegen een trapeleuning staan. Was dit Fleur? Ik wilde er achteloos langslopen om vlug het naamkaartje op haar borst te lezen. Maar ze draaide zich onverwachts om en mijn speurdersblik ving vol haar voorname voorgevel. Uit schaamte liep ik snel door en wilde nog met mijn ogen haar naamkaartje schampen, maar tevergeefs. Ik kwam met vuurrode kaken uit bij de afvalbakken en deed net of ik meerte had om een prullette in mijn jaszak bij de juiste vuilnis categorie te storten. Ik verzon de meest geloofwaardige smoes om mij alsnog ziek te melden, tot ik plots op mijn schouder werd getikt. 'Meneer Laban, van Nederlands?' zei een nieuwsgierige meisjesstem. Ik draaide mij om en knikte instemmend tegen een lief sproetengezicht met oranje vlechtjes. 'Ik ga u vandaag helpen in de school. Ik ben Fleur uit A3A.' Als leraar dien je sneller te schakelen dan Max Verstappen en ik wilde deze valse start toch graag rechtzetten. 'Nou dat werd eens tijd', zei ik gemeen.

Henrik Laban studeert Neerlandistiek

Strenger regime bij Rechten: wie niet meedoet, is afwezig

De nieuwe bachelor rechtsgeleerdheid krijgt een strengere aanwezigheidsplicht en wie het tentamen niet heeft gemaakt, mag ook niet herkansen. 'Veel studenten gaan hier niet blij mee zijn.'

DOOR VINCENT BONGERS

Bij Rechten vallen te veel studenten voortijdig uit. Dat is slecht voor de portemonnee van de faculteit. Die krijgt namelijk geld voor behaalde studiepunten. Het bestuur wil het niveau van het onderwijs opkrikken en tegelijkertijd meer studenten binnenboord houden. Om dat voor elkaar te krijgen gaan de bacheloropleidingen op de schop.

In de zogeheten Kernvisie bachelor, die vanaf september 2025 gefaseerd wordt ingevoerd, staan ingrijpende plannen, die maandag tijdens de faculteitsraad werden besproken. Criminologie valt niet onder de Kernvisie.

Het bestuur wil dat alle vakken in de hele bachelor zogeheten conditionele herkansingen invoeren, waarbij studenten alleen mogen herkansen als ze het eerste tentamen hebt gemaakt. Nu is dat alleen in het eerste jaar.

'We willen dat alle studenten het eerste tentamen maken', zei Michael Klos, de opleidingsdirecteur van de bachelor rechtsgeleerdheid, die een presentatie over de plannen gaf. 'Maar de voorwaarde dat een eerstejaars minimaal een vier moet halen om te kunnen herkansen gaat eraan. Veel studenten halen dat niet. Dit struikelblok verwijderen we.' Ook de aanwezigheidsplicht van vakken wordt strenger. Studenten die wel komen maar geen voorbereidingsopdracht hebben gemaakt of zich niet actief opstellen kunnen als niet aanwezig worden geregistreerd. 'Niets is zo demotiverend voor een student als een collega die tegenover hem zit die niets heeft gedaan', aldus Klos. 'Het gaat echter om het aanpakken van excessen. Het is niet de bedoeling om elke introverte student als niet aanwezig te noteren.'

Een ander belangrijk onderdeel van het plan is het invoeren per blok van zogeheten ateliers. In elk blok volgen studenten drie vakken. In een atelier komen die vakken dan samen in 'vakoverstijgend, kleinschalig en activerend onderwijs'. Ze zouden aanvankelijk los van de bachelorvakken worden georganiseerd, maar zijn nu vanwege de hoge werkdruk, de intensieve studielast en de hoge kosten geïntegreerd in de vakken.

Het is de bedoeling dat de ateliers in de vierde en vijfde week van het blok worden gegeven. Daarna volgen nog twee weken met reguliere hoor- en werkcolleges voor de tentamens. De studenten in de raad hadden moeite met die keuze. 'Je krijgt nu een week voor de tentamens nog nieuwe stof', zei vice-raadsvoorzitter Floris-Jan Boutens van studentenpartij LSP. 'Veel studenten gaan hier echt niet blij mee zijn.'

De studenten willen liever de minder tijd kostende en niet in alle gevallen verplichte ateliers in week zes en zeven van het blok. 'Ik vind dat we te makkelijk over de buffer voor het tentamen heenstappen.' Ook de conditionele herkansingen zien ze niet zitten. 'Ik zie het vooral als blokkade voor studenten', aldus Boutens. 'Omdat ze niet meer de mogelijkheid krijgen om het tentamen te maken op een moment dat hen beter uitkomt.'

De studenten in de raad wilden ook weten of het faculteitsbestuur er rekening mee houdt dat studenten zich mogelijk massaal ziek melden om zo onder de verplichting uit te komen. 'Wij willen het onderwijs zo slim inrichten dat studenten het juist beter uitkomt het tentamen meteen te doen', reageerde vice-decaan Jan Crijns. 'Dan melden ze zich dus niet massaal ziek.'

De personeelsgeleding bleek in grote lijnen achter de plannen te staan. Personeelsraadslid en raadsvoorzitter Gelijk Molier had het idee dat de studentengeleding ook een positief advies wilde geven over de kernvisie. Dat verbaasde de studenten. 'Volgens mij is dat niet het geval', zei Hannah Hilberink (LSP). 'Ik wil hierover nog wel even overleg.' Molier, geprikkeld: 'Jullie moeten wel de mails lezen die ik hierover stuur.' Hilberink: 'We hebben geen akkoord gegeven.' Molier: 'Ik heb net in het vooroverleg van niemand gehoord die het er niet mee eens was.' De studenten hadden echter nog steeds veel moeite met de blokindeeling en de conditionele herkansingen. Boutens: 'Daar zijn we niet blij mee. Daarnaast staat op de agenda dat het om een consultatie gaat. Dat geeft verwarring. Het was ons niet duidelijk dat er nu een besluit moest worden genomen.'

Crijns beloofde de bezwaren van de studenten goed te noteren. 'Maar we willen dit echt doorvoeren. Het gaat aankomen op een goede uitwerking. Ik hoop dat jullie daar vertrouwen in hebben.' Molier: 'We kunnen niet iedereen tevreden stellen en komen nooit verder als we inzoomen op één regel die jullie niet bevalt.' Boutens: 'We blijven ons echt heel veel zorgen maken.'

Het bleef onduidelijk of de studenten nu een positief advies wilden geven of niet. Een dag na de vergadering mailt Molier aan *Mare* dat in een gesprek met leden van de personeels- en studentengeleding, de decaan en de vice-decaan 'er wat onduidelijkheden zijn weggenomen die te wijten waren aan het proces voorafgaande aan de vergadering'. De mail is mede ondertekend door Boutens. 'Floris-Jan en ik hechten eraan te zeggen dat de faculteitsraad als geheel achter de nieuw ingeslagen weg staat.'

Donald Trump bij een rally in Arizona, in 2024. Foto Gage Skidmore

De regering Trump gooit de mondiale wetenschap overhoop. Amerikaanse universiteiten liggen onder vuur, financiering wordt abrupt stopgezet en studenten het land uitgezet. In hoeverre raken de ontwikkelingen Leiden?

DOOR MARCIËLLE VAN DER KRAAN EN MARK REID

'Kan ik promovendi die queer zijn wel veilig meenemen?'

Bent u lid van communistische, socialistische of totalitaire partijen en is uw onderzoek beschermd tegen genderideologie? Onderzoekers in Wageningen kregen onlangs mail van de Amerikaanse geologische dienst met die vragen. Op advies van de universiteit hebben ze de lijst niet ingevuld.

Ook Leiden heeft een advies paraat. 'Niet invullen', luidt de kernachtige aanbeveling op de medewerkerswebsite, al zijn er hier voor zover bekend nog geen wetenschappers die een dergelijke vragenlijst hebben ontvangen. De universiteit vindt de ontwikkelingen in Amerika echter 'zeer zorgwekkend' en organiseert vrijdag het symposium 'Een politieke aanval op de academische vrijheid in de vs'. Daar bespreken experts de gevolgen voor Nederlands onderzoek en hoe wetenschappers zich tegen ongeoorloofde inmenging kunnen beschermen. Universitair docent Jessie Morgan-Owens, literatuuronderzoeker en zelf Amerikaans is een van de sprekers. 'Ik vroeg aan mijn studenten, die dus Amerika bestuderen, hoeveel van hen nu nog zouden overwegen om naar de vs te reizen', zegt ze. 'Het waren er maar twee.'

'Ze kunnen je bij de grens vragen om de inhoud van je telefoon te laten zien. Als je zoals ik Amerikaans staatsburger bent, kun je dat weigeren, hoewel dat veel kopzorgen oplevert. Maar als je geen burger bent kunnen ze je weigeren aan de grens. Als ze je alleen terugsturen, is dat nog niet zo erg, maar mensen worden wekenlang vastgehouden tot alles is afgehandeld. Buitenlanders wordt nu geadviseerd een blanco telefoon en laptop mee te nemen.

'Het probleem is dat mensen bang zijn om een regel te overtreden, maar niemand weet wat de regels precies zijn. We zien dat visa van studenten worden ingetrokken, maar niemand weet waarom.'

Deze week gaf de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Marco Rubio diplomaten de opdracht om sociale media-accounts van visumaanvragers, onder wie studenten, door te spitten. Wie kritisch is geweest op de vs of Israël kan voortaan worden geweigerd.

Studenten en onderzoekers worden opgepakt en uitgezet. De Turkse Rumeysa Ozturk, promovendus aan Tufts University in de staat Massachusetts, werd vorige week op straat aangehouden door gemaskerde agenten. In afwachting van een hoorzitting zit ze vast in een cel in Louisiana. Daar zitten ook student Mahmoud Khalil en onderzoeker Badar Khan Suri. Ze protesteerden voor Palestina en zouden volgens de regering banden hebben met Hamas. Jessie Morgan-Owens: 'Ik kom uit Louisiana en de gevangenis daar zijn geen pretje.'

'De visa van de mensen die nu worden opgepakt, zijn dezelfde visa waarmee ik studeerde', zegt universitair docent en Amerikanist Sara Polak. 'Als iemand die met journalisten praat en zegt dat Trump een racist is, ben ik supervindbaar. Ik sta nog steeds achter die uitspraken, maar het wordt eng om dat te blijven zeggen. Ik heb me nog nooit gedwongen gevoeld om een journalist te vragen mijn naam niet te noemen, maar krijg het gevoel dat ik dat misschien moet doen. Dat had ik nooit gedacht.'

'Ik heb een vriendin die zich in Iran specialiseert, en op een gegeven moment was het duidelijk dat ze daar vanwege de protesten niet meer veilig zou zijn. Als Amerikanist heb ik mensen geleerd dat het vrije woord belangrijk is in de vs, dus dit is heel vervreemdend.'

Simone Joosten, universitair hoofddocent immunologie, ziet ook dat er opeens taboes zijn in de vs. Zij doet onderzoek naar tuberculose, ook met onderzoekers die bij het Amerikaanse National Institute of Health (NIH) werken, waar sinds Trumps aantreden grote ontslagen zijn gevallen. >

Niemand weet nog wat de regels zijn

> 'Ik denk dat tuberculoseonderzoek internationaler is dan welk ander veld dan ook', zegt ze. 'Veel collega's uit de vs mogen niet meer met ons samenwerken: ze mogen hun data niet meer delen, we mogen niet meer gezamenlijk op aanvragen voor subsidies staan. De NIH heeft heel veel financiering per direct stopgezet. Normaliter krijg je geld voor een aantal jaar. Als er dan wat overblijft, kan je dat project een jaar verlengen. Dat kan je nu niet meer aanvragen, want die knop om dat te doen hebben ze gewoon uit het systeem gehaald. Er zijn nu klinische studies bezig die daardoor niet kunnen worden afgerond. Dat is vreselijk.'

Dat hulporganisatie USAID en vaccinatieplatform Gavi worden gekortwiek heeft grote gevolgen voor de lange termijn, vreest Joosten. 'Die organisaties zijn verantwoordelijk voor vaccinatieprogramma's. Dus we hebben straks hele populaties, met name Afrikaanse kinderen, die niet de juiste vaccinaties hebben gehad. Het eerste vaccin dat baby's normaal gesproken krijgen is tegen tuberculose, en dat krijgen ze nu niet meer. Het aantal gevallen zal enorm toenemen, terwijl de capaciteit om vaccins te testen en te evalueren heel hard zal afnemen.' Annemieke Geluk, hoogleraar immunodiagnostiek van mycobacteriële infectieziekten, lepra en tuberculose is even somber. 'Momenteel ben ik voor overleg in Kaapstad waar onze Amerikaanse collega's helaas niet naartoe mochten. Tevens komt de financiering van de verlenging van dit project nu in gevaar. 'Over een onderzoek naar lepra hebben we een artikel ingediend en een van de Amerikaanse co-auteurs moest zich terugtrekken, niet vanwege de inhoud, maar omdat ze niet meer mogen publiceren. Dit maakt samenwerkingen van jaren kapot en het dreigt een stap terug te worden voor de wetenschap.

Amerikanist Polak heeft nog geen directe problemen ondervonden, maar is wel op haar hoede: 'Ik werk momenteel aan een ERC-project, dus dat is EU-geld en veilig. Maar het onderzoek gaat onder andere over racisme en daarvoor is het nodig om samen te werken met Amerikaanse academici en om daarheen te reizen. Dat gaat moeilijker worden. Kunnen mijn team en ik daar nog heen? Kan ik mijn promovendi die queer zijn wel veilig meenemen? Ik wil niet dat ze worden aangehouden. Ik ben zeer toegewijd aan mijn onderzoek, maar misschien ga ik maar gewoon niet die kant op. Misschien moet ik de ERC wel vragen of ik mijn project kan aanpassen. Maar tegelijkertijd vind ik het juist nu belangrijk om dit onderzoek te doen.'

Morgan-Owens: 'Deze ontwikkelingen zullen nog generaties effect hebben. Als in Amerika de toegang tot onderwijs wordt beperkt, door bijvoorbeeld het sluiten van het ministerie van Onderwijs of het afschaffen van positieve discriminatie, kan er een situatie ontstaan waar universiteiten niet meer de essentiële diversiteit aan denkwijzen hebben. De democratie zal daaronder lijden. Het leidt tot een enorme verschraling van de academie.'

Joosten blijft strijdvaardig: 'Je kunt als universiteit nu alleen in protest blijven. Ik hoop dat de Nederlandse overheid ofwel de EU het gat opvult en de subsidiemogelijkheden uitbreidt.' 'Er is een Amerikaanse defensieparaplú die ons ook dekt', zegt Polak. 'Maar óók een wetenschapsparaplú: een enorm deel van de wereldwijde financiering komt vanuit de Amerikaanse federale overheid. Dat kunnen wij nooit overnemen. We nemen nu een of twee *risk scholars* per jaar op. Maar Nederland heeft veertien universiteiten, en de vs meer dan vierduizend, en we zijn al aan het bezuinigen.'

Morgan-Owens: 'Er is uiteindelijk geen vakgebied dat altijd aan het oog van de staat ontkomt. Kijk naar wetenschappers die transgene muizen bestudeerden en opeens doelwit werden omdat het woord "trans" voorkomt in hun onderzoek. Zolang we niet allemaal vrij onderzoek kunnen doen, kan niemand dat. Dan hebben we niet het vrije discours dat nodig is voor een gezonde democratie.'

Een politieke aanval op de academische vrijheid in de vs, symposium, Kamerlingh Onnes Gebouw, vrijdag 4 april 16:00 - 17:30 uur

Elon Musk op het podium bij conservatieve conferentie CPAC in februari 2025

'Dit had niemand zien aankomen'

'Ik heb er veel zin in,' zegt Kirsten Soer (27) die in augustus in de vs een PhD gaat doen. 'Zelfs in deze tijden, of misschien zelfs wel juist nu, is het interessant om er heen te gaan. Als het niet te erg uit te hand loopt tenminste.

'Het is geen eng land, de gewone Amerikaan is bezig met zijn eigen leven. Ik maak me niet veel zorgen of ik de vs wel weer inkom. Een witte vrouw met een Nederlands paspoort ziet niemand als een bedreiging. Voor bepaalde groepen is dat toch anders.'

Soer heeft een master amerikanistiek en is bijna klaar met haar master Azië Studies. 'Er zijn vier universiteiten waar ik heen kan. Op dit moment zijn de Ohio State University en Rice University in Texas koplopers, een lastige keuze vanwege de moeilijke politieke situatie.

'Rice is de enige private universiteit van de vier. Een voordeel was het idee, omdat die iets minder financieel risico loopt als de federale overheid bezuinigt. Toen bleek juist Columbia, ook een private universiteit, risico te lopen.

'Mijn onderzoeksvorstel gaat over hoe Amerikaanse vrouwen in internationale betrekkingen gedurende de Koude Oorlog dachten over Azië.

'Het idee was dat masculiene kwaliteiten, zoals leiderschap,

in Azië minder sterk aanwezig waren en dat Amerika deze regio daarom hulp moest bieden. Ik onderzoek hoe deze vrouwen zich tot dat narratief verhielden.

'Er zijn mensen die zeggen dat ik daarmee problemen krijg. Ik denk dat het gaat meevallen. De universiteit begrijpt dat onderzoek naar vrouwen of ethnische minderheden wetenschappelijk verantwoord is. Je bent geen propaganda aan het maken. 'De universiteiten proberen je gerust te stellen, maar je voelt toch wel dat er dingen gebeuren waar iedereen van schrok, zoals Columbia. Dat had niemand in mijn omgeving zien aankomen.

'Misschien ben ik naïef maar ik denk dat het onderzoek in stand blijft en dat universiteiten geen termen gaan schrappen in wetenschappelijke publicaties.

'Veel Amerikanen accepteren het niet als universiteitsuitgeverijen censuur zouden toepassen. Ze gaan het niet zo ver laten komen dat historici hun werk niet meer kunnen doen. Als dat wel gebeurt, dan stort het vakgebied geschiedenis in de vs helemaal in.

'Maar de situatie kan over een paar jaar weer heel anders zijn dan nu. Misschien zijn de Amerikanen er dan wel helemaal klaar mee.'

'Geen zorgen', zei mijn supervisor. 'We got you'

'Ik heb net het contract getekend', vertelt Emma Riquet (23).

'Midden augustus ga ik een PhD doen aan de University of Florida. Daar ga ik onderzoek doen naar hoe wit superioriteitsdenken evolueert.'

Riquet, die in de zomer van 2024 haar Leidse master afronde, richt zich onder meer op de herinneringscultuur rond de Amerikaans Burgeroorlog in de voormalige geconfedereerde staten. Deze oorlog had onder andere als inzet het behouden van de slavernij, de Confederatie was daar voorstander van.

'Mijn onderzoeksonderwerp is op dit moment niet populair in de vs, maar gaat niet over de huidige problematiek. Ik verwacht geen problemen. Maar als je leest dat bij sommige beursvoorstellen bepaalde woorden niet meer mogen worden gebruikt, is dat best eng. Ik doe onderzoek naar zaken waar die woorden uiteraard in voorkomen.

'Onlangs was ik op bezoek op de universiteit in Florida. Ik was wel gestrest: kom ik het land wel binnen? Dat was gelukkig geen probleem. Ik had van tevoren gebeld met de universiteit en ze begrepen mijn zorgen. Ze stelden me gerust. Op de universiteit sprak ik

huidige PhD's en die voelden zich heel goed beschermd door de faculteit. Mijn supervisor zei via Zoom: "Geen zorgen. We got you."

'De wat-als-vraag spookt wel eens door mijn hoofd. Ik ben er niet enorm gerust op als je de verhalen hoort over agenten die studenten op straat kidnappen. Dat is best afschrikwekkend.

'Toch ga ik, want ik wil een PhD in Amerikaanse geschiedenis doen en dan is dit de beste locatie. Ik heb ondanks deze ontwikkelingen vooral heel veel zin. Momenteel maak ik me vooral zorgen over of ik mijn visum krijg, dat geeft wel stress.

'Over grote maatregelen van de universiteit als gevolg van het overheidsbeleid heb ik nog niets gehoord. Ik heb gevraagd hoe het zit met funding. De universiteit betaalt deels mijn promotietraject en gaat er niet vanuit dat er bezuinigen volgen. Zelfs als dat wel zo is, dan heb ik nog een apart potje met geld van mijn supervisor. Mocht een *worst case scenario* volgen, dan kan hij nog wat schuiven met middelen.'

DOOR VINCENT BONGERS

Opvoeden moeten we samen doen (en de universiteit kan helpen)

Wat zorgt ervoor dat ouders zorgzaam zijn? Hoogleraar Peter Bos onderzoekt de invloed van hormonen én pleit voor meer maatschappelijke betrokkenheid van de academie. 'Ouderschap is niet één grote, roze wolk.'

DOOR MARCIËLLE VAN DER KRAAN

'Kinderen hebben ontzettend veel zorg nodig', zegt Peter Bos. En die zorglast ligt nu volledig op de schouders van de ouders. Dat is niet eerlijk, aldus de hoogleraar opvoeding en ontwikkeling die maandag zijn oratie uitsprak. 'Het is veel te moeilijk om in je eentje te zorgen voor een kind, dat kan je niet alleen bij de ouders neerleggen. Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid. En dat begint bij ouders, maar als die vastlopen en het soms moeilijk of te zwaar hebben, mogen ze om hulp vragen.'

Er bestaat een te rooskleurig beeld van ouderschap, vindt Bos. 'We moeten niet allemaal op Instagram de hele dag doen alsof ouderschap één grote, roze wolk is. Want dat is het niet altijd. Vroeger was het heel gewoon om met zijn allen voor een kind te zorgen. We mogen elkaar weer meer ondersteunen. Zorgzaamheid is iets wat we allemaal in ons hebben. Daar heb je geen kinderen voor nodig.'

'Ik was altijd geïnteresseerd naar de andere kant van ons sociale gedrag', zegt Bos, die als neurowetenschapper onderzocht wat er in ons lichaam gebeurt waardoor we agressief of angstig worden. 'Als hormonen kunnen zorgen voor agressie of dominant gedrag, wat doen hormonen dan bij empathie en zorgzaamheid?' Hij begon met onderzoek naar de effecten van het hormoon testosteron op sociaal gedrag. 'We zijn dat gaan toedienen bij vrouwen die moesten luisteren naar huilende baby's. Testosteron maakt je agressief en dominant, dus de verwachting was dat de vrouwen minder sterk zouden reageren op een huilende baby. Maar we vonden juist het omgekeerde effect: ze waren gevoeliger voor de signalen van baby's. Testosteron maakt je emotioneel reactiever.'

Daarin waren wel wat verschillen tussen vaders en moeders te zien. 'Als mannen hoger testosteron hebben, zijn ze minder sensitief en stemmen ze minder af met hun kinderen. Dat zagen we niet bij moeders.' Daarbij geldt wel een kanttekening, waarschuwt hij. 'Het grootste deel van de moeders uit dit onderzoek gaf nog borstvoeding en dan maakt de vrouw ook heel veel andere hormonen aan. Dat kan dat effect misschien verdoezeld hebben.' Alleen testosteron is niet voldoende voor empathie. 'Moeders reageren iets empathischer, want ze worden meer getriggerd om in actie te komen bij nood. Maar om heel zacht, lief en zorgzaam te zijn, heb je niet veel aan reactiever zijn. Daarbij heb je ook andere hormonen nodig.'

Zo is het "knuffelhormoon" oxytocine erg belangrijk. 'Dat zorgt ervoor dat je kalm wordt en signalen van anderen beter leert begrijpen, dat je je kunt inleven in een ander en dat je meer verbinding kunt aangaan met iemand.'

Ook stress is belangrijk bij het zorgen voor een kind, stelt Bos. 'Een beetje stress is handig, want dat zorgt ervoor dat je in actie komt en als ouder moet je nu eenmaal soms in actie komen.' 'Langdurige stress, door bijvoorbeeld geldzorgen of een onveilige thuisituatie heeft daarentegen heel negatieve gevolgen voor zorggedrag. Je bent daardoor als ouder niet meer in staat om al die dingen te doen die je nodig hebt om er voor een kind te kunnen zijn. Alle aspecten van empathie worden dan onderdrukt. Je ervaart te veel stress om je in te kunnen leven in het kind en bent alleen nog maar bezig met zelf overleven, en dus je eigen behoeften.' Of mannen en vrouwen verschillend met stress omgaan, wil Bos nog onderzoeken. 'Dat is alleen verschrikkelijk moeilijk. Want als je iets niet wil, is het ouders die al vreselijk veel stress hebben, ook nog eens lastigvallen met je onderzoek. We zijn nog aan het uitzoeken hoe we dat kunnen doen zonder die doelgroep extra te belasten.'

Volgens hem zou de universiteit ouders kunnen helpen. 'We hebben de opleiding pedagogische wetenschappen. Kunnen we onze studenten niet veel meer inzetten om de ouders te helpen en dat voor een deel te combineren met onderzoek? We zijn allemaal een beetje van die ivoren-toren-figures. We gaan lekker van een afstandje mensen bestuderen, maar ik denk dat de tijd is gekomen om stil te staan hoe we daadwerkelijk iets kunnen bijdragen aan de samenleving, behalve dat er over drie jaar een artikel verschijnt, dat die ouders niet kunnen lezen omdat je ervoor moet betalen. Ik denk dat we onszelf ook meer moeten afvragen: hoe kunnen we werken aan het vergroten van onze kennis en tegelijkertijd direct iets bijdragen?'

De fusie beleeft een comeback...

...maar werken common rooms ook?

Om eenzaamheid tegen te gaan worden er in studentencomplexen weer gemeenschappelijke ruimtes gebouwd. Maar functioneren die ook? *Mare* maakte een rondgang. 'Het is überhaupt moeilijk om verbinding te krijgen met leeftijdsgenoten.'

DOOR MARIEKE NOLTEN
FOTO TACO VAN DER EB

Op een dinsdagmiddag zitten slechts twee studenten in de *common room* van het Omegaplantsoen. Alleen de pasterasusvlekken op het fornuis, studentikoze quotes aan de muur en een overvolle vuilniszak in de gedeelde keuken verraden dat deze studentenhuiskamer soms meer bewoners heeft. Aan een tafel zit Vincent Mignon (vergelijkende filosofie) te eten. 'Het hang ervan af of ik een magnetron moet gebruiken', antwoordt hij op de vraag of hij hier vaker komt. Die heeft hij zelf namelijk niet. Maar de *common room* geeft hem ook echt een huiskamergevoel: 'Mijn studio is gewoon functioneel. Er zijn geen mooie lampen, zitbank, spelletjes en een televisie', zoals wel het geval bij deze *common room*.

Vier jaar geleden lag de situatie nog heel anders. Toen schreef Leidse student Jeroen Salden een manifest om de fusie te redden, als reactie op de toenemende bouw van éénkamerwoningen. Volgens hem was de gemeenschappelijke ruimte juist belangrijk om sociale cohesie te bevorderen en eenzaamheid tegen te gaan. Zijn noodkreet werd besproken in de gemeenteraad én gehoord door woningcorporatie duwo die fusies van studentenhuizen begon op te knappen.

Vier studiogebouwen hebben inmiddels ook een gemeenschappelijke huiskamer, het Hildebrandpad opent deze maand ook een *common room*. 'De studio's zijn allemaal zelfstandig en er is veel eenzaamheid onder studenten', zegt Fanny Willems, projectleider van de *common rooms*. 'duwo heeft

studentenwelzijn hoog in het vaandel. We willen dat je studententijd de leukste tijd van je leven is. We willen de *common rooms* niet alleen bouwen, maar ook zien dat ze gebruikt worden.'

Daarom helpt duwo zelf ook een handje mee. Zo maakt de woningcorporatie aan maatschappelijke organisaties duidelijk dat zij hier gebruik van kunnen maken. Resto VanHarte, een initiatief van lokale buurtrestaurants om eenzaamheid in wijken te bestrijden, organiseerde bijvoorbeeld onlangs een 5-euro-driegangendiner in de *common room* van het Omegaplantsoen. Daar kwamen 32 studenten op af.

Ook zijn er twee studentenbeheerders per *common room* die activiteiten organiseren en de reserveringen regelen. 'Wij willen het gebruik vooral activeren. Het gaat erom dat studenten het uiteindelijk zelf oppakken', aldus Willems.

Niet alle studenten hebben daar vertrouwen in. In de *common room* van het Omegaplantsoen zit Troy van der Zee (27, Chinastudies) te studeren. 'Normaal ga ik naar de bieb, maar die zit nu vol door de tentamenweek. En hier zit toch nooit iemand.' Hij is sceptisch of daar verandering in komt. 'Het is überhaupt moeilijk om verbinding te krijgen tussen mensen van onze leeftijd. In Nederland ga je niet zo snel met een willekeurig persoon praten.'

Toch zijn er studenten die het initiatief van duwo wel toejuichen. *Mare* bezocht twee evenementen bij de *common rooms* van het Sigmaplantsoen en het Kolffpad. Geloven de bewoners hier wel in de terugkeer van de fusie?

In een donkere kamer aan het Sigmaplantsoen flitsen de beelden van Batman-film *The Dark Knight* voorbij. De zoete geur van popcorn en het ambilight van het grote beeldscherm maken de bioscoopsetting compleet. Pas als de lichten aangaan, blijkt hoeveel zitplaatsen onbezet zijn. Rechtenstudenten Philippine Poupart (21) en Gabriel Pedigone (20) hebben ieder een driezitbank voor zichzelf, allebei vergezeld met een halflage popcornzak. Studentbeheerder Zuzanna Rejniak (18, Data Science en AI) zit op een grote, comfortabele zetel. Vanaf het plafond kijkt een papieren piñata wat verloren uit op de overige, lege stoelen.

Pedigone verklaart dat het tegenvallend succes te maken heeft met de tentamenweken, 'en misschien omdat er deze keer geen eten was'. Op de kleine salontafel staan zakken snacks voor een half weeshuis, maar Pedigone doelt op de pizza-avond van een paar weken daarvoor.

Toen waren minstens twintig studenten erop afgekomen, legt organisator Rejniak uit. Het succes van de vorige keer motiveerde Pedigone en Poupart om weer te komen. 'Ik ben hier nieuw en wilde graag nieuwe mensen ontmoeten', vertelt Poupart, afkomstig uit Parijs. 'Voor de studenten die niet meededen aan de introductieweek is dit wellicht de enige manier om nieuwe mensen te ontmoeten. En vooral in je eigen gebouw kan het handig zijn om mensen te kennen. Bijvoorbeeld als je jezelf per ongeluk hebt buitengesloten, zoals ik laatst had.' De *common room* wordt weliswaar vaak gereserveerd door bewoners, maar dan gaat het meestal

om privé-evenementen. Gelukkig organiseert Rejniak om de zondag een activiteit voor iedereen. 'We willen nog keramieken bekertjes beschilderen, een eigen tote bag maken, op 6 april hebben we een potluck diner, misschien gaan we picknicken in het park hierachter als het wat warmer is, en er komt nog een afsluitend semesterfeest', somt ze op. Ze hoopt dat de volgende keer wel meer mensen komen opdagen: 'Misschien moeten mensen er nog aan wennen. Soms ervaren ze een drempel om naar dit soort dingen te komen.'

Rejniak hoeft echter niet op Nederlanders te rekenen. In haar gebouw zijn de eerste zes van de veertien verdiepingen bestemd als tijdelijke woningen voor internationals. 'In totaal heb ik het afgelopen jaar vijf Nederlandse studenten ontmoet.' De hoge ramen van de *common room* bij het Kolffpad laten uitnodigend het zonlicht binnen. In de open ruimte staan een paar kleine tafels met kleding, stickers van Taylor Swift, zelfontworpen boekenleggers en andere prullaria. Veel bezoekers zijn er nog niet.

Bewoner Clara Zang (27, Clinical Psychology) moet wegens haar verhuizing van spullen af en besloot een vlooiemarkt te organiseren in de *common room* van haar gebouw. 'Het is de eerste keer dat ik aan zoiets meedoe', bekent ze. De afgelopen twee jaar heeft ze vooral de studieruimte gebruikt van de *common room*. 'In mijn studio zijn er te veel afleidingen. Ik schrijf dan een half uur en ga daarna op bed liggen om over het leven na te denken. In de studieruimte blijf ik langer gefocust.'

De studieruimte is klaarblijkelijk populair. Een blik om de hoek op de verdieping erboven laat zien dat ook deze zondagochtend twee studenten hard aan het studeren zijn. Met groene en rode kaarten kunnen ze aangeven of ze interesse hebben in een gesprek of 'in de focus zone' zijn. Terug op de geïmproviseerde markt heeft medeorganisator Dominique Boormans (hbo rechten) zojuist wat spullen verkocht aan een vriendin. Ze woont zelf niet in dit gebouw, maar haar vriend wel. 'Het leek mij leuk om hier wat te organiseren', legt ze uit. Bij haar 'marktkraampje' staat Isar van Renselaar (26, Film- en literatuurwetenschap), ook hij woont hier niet en is via een vriend bij deze vlooiemarkt terechtgekomen.

Hij vindt het een erg leuk initiatief, maar twijfelt of de mensen die behoefte hebben aan sociale contacten daarop afkomen. 'Ik had zelf een periode waarin ik best eenzaam was. Dan had ik juist niet zo'n zin in dit soort evenementen, omdat het lastig was daar energie voor op te brengen.'

Simone Rossel (24, geneeskunde) verkoopt vandaag ook spullen en vriendin Noraly de Lange (23, biofarmaceutische wetenschappen) is mee voor de gezelligheid. Rossel heeft voor één euro al een aantal stickers verkocht. 'Ik heb in een uurtje al meer verdiend dan bij mijn co-schappen', vertelt ze lachend. Beide meiden wonen niet in het gebouw, maar komen er wel graag. 'Ik heb hier ook een brunch gehad met het hele volleybalteam, dus door ons wordt deze *common room* veel gebruikt', vertelt Rossel. 'Dit is het enige complex dat echt een goede *common room* heeft. Je hebt heel veel ruimte en iedereen kan er makkelijk komen. Bij Lammenschans hebben ze dat nu ook, maar er wordt nog niet echt wat georganiseerd.'

Beiden vinden de komst van *common rooms*, ook in hun eigen gebouwen, een positieve ontwikkeling. 'Het is lastig om mensen uit te nodigen in een kleine studio. Zo'n *common room* werkt beter', legt De Lange uit. Rossel: 'Het is fijn om je te kunnen terugtrekken in een studio. Maar als je in een tentamenweek lang binnen die vier muren blijft hangen, moet je actief naar buiten om mensen te zien. De *common room* wordt veel gebruikt en anderen te leren kennen.'

Steeds minder kamers, maar de wethouder wacht nog af

Het aantal Leidse studentenkamers daalt fors, terwijl de huurprijzen stijgen. Wethouder van Wonen Julius Terpstra (CDA) vindt het echter nog te vroeg om in actie te komen. 'We beschikken niet over harde cijfers.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

Uit een rapport van Kamernet bleek begin februari dat het aantal Leidse studentenkamers op het verhuurplatform in één jaar met dertig procent is afgenomen terwijl de gemiddelde prijs met 17,3 procent steeg. Daarbij zijn kamers van corporatie duwo niet meegeteld. Nergens anders in Nederland daalde het aanbod zo fors en steeg de huurprijs zo sterk. Studenten voor Leiden (svt) en de vvd vrezen dat de nieuwe lokale maatregelen bijdragen aan het afstoten van huurwoningen door verhuurders (zie kader) en stelden wethouder Wonen Julius Terpstra daarover vragen. Terpstra vindt echter dat het rapport 'onvoldoende informatie' bevat om een 'goede onderliggende analyse te maken' en dat het 'te voorbarig is om alleen op basis van dit rapport ingrepen te beleid te doen'. De wethouder denkt dat de afname van het aantal Leidse kamers op Kamernet andere oorzaken heeft, zoals 'een vermindering van de populariteit van het platform en een verschuiving van het aanbod naar meer studio's'. Over de exacte oorzaak kan volgens hem 'alleen maar worden gespeculeerd'. Daarom wil hij nog geen actie ondernemen. Pas vanaf het derde kwartaal van dit jaar wil hij een onderzoek doen naar het kameraanbod, omdat dan 'de benodigde data beschikbaar komen'. Nu ontbreekt het de gemeente nog aan 'harde cijfers die aantonen dat er daadwerkelijk een afname is'.

Terpstra vermoedt dat niet het lokale beleid, maar landelijke regelgeving, zoals de fiscale aanpassingen in box 3 en de wet betaalbare huur, de boosdoener is. Het college gaat

dan ook niet mee in de wens van svl en de vvd om de evaluatie van het lokale beleid eerder uit te voeren. Raadslid Mitchell Wiegand Bruss (svt) is verbijsterd door de antwoorden. 'Kamernet is de grootste studentenwoningaanbieder van Nederland en heeft een analyse uitgevoerd van tienduizenden kamers. Deze cijfers kun je als college toch niet aan de kant schuiven?' Het argument dat het platform mogelijk minder populair is geworden om woningen op aan te bieden, is volgens Wiegand Bruss 'niet serieus te nemen' en 'een beetje treurig'. Dat verklaart bovendien niet waarom de afname alleen in Leiden zo sterk is.

'Het college blijft volledig ontkennen dat de lokale regelgeving ook een probleem is. Wij willen nu actie: geen onderzoek in het derde kwartaal van dit jaar, maar per direct. Het college steekt de kop in het zand en wacht tot het probleem zo groot is dat we straks een heel groot deel van de studentenhuizen kwijt zijn.'

Ook de Plaatselijke Kamer van Verenigingen (PKVV) is bezorgd. Het bestuur heeft een enquête verspreid onder studenten van studentenhuizen, waarin onder meer wordt gevraagd of de huisbaas een reden heeft gegeven voor het willen verkopen van het studentenhuus, mocht dat het geval zijn. 'Er is daarbij meermaals gewezen op het lokale beleid', zegt PKVV-bestuurslid Simon Nammensma. 'Bijvoorbeeld de dure vergunningen en de regelgeving die eraan is gekoppeld.' De definitieve resultaten van de enquête zijn er nog niet.

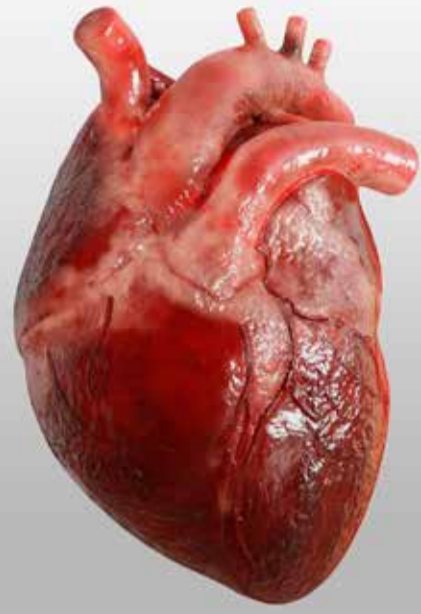
Huisbazen verkopen hun pand liever

Op 1 januari 2024 is het nieuwe Leidse woonbeleid ingegaan. Dat beleid heeft kortgezegd tot doel huisjesmelkers harder aan te pakken, de leefbaarheid in wijken te verbeteren en het voor starters makkelijker te maken een huis te kopen.

Daardoor moeten verhuurders nu in veel wijken een verhuurvergunning en omzettingvergunning aanvragen. De verhuurvergunning is bedoeld om huurders te beschermen tegen onder meer discriminatie, bedreiging en te hoge huurprijzen. Door het instellen van de vergunningplicht kan de gemeente handhaven wanneer verhuurders zich misdragen. De omzettingvergunning moet worden aangevraagd door verhuurders die hun pand willen verkameren, of dat ten tijde van de verkameringsstop illegaal hebben gedaan. Door deze vergunning alsnog aan te vragen, worden deze panden gelegaliseerd. Afgelopen september, ruim een

half jaar na de invoering van het nieuwe woonbeleid, beaamden verhuurders in *Mare* dat ze de lokale vergunningen streng en duur vinden en dat het verhuren van studentenkamers hierdoor – in combinatie met nieuwe landelijke regels – niet meer rendabel is. Ze verkopen hun studentenhuizen liever.

Wethouder Terpstra vindt het niet per se een probleem als sommige verhuurders ervoor kiezen geen vergunning aan te vragen en hun panden te koop zetten. 'Als het feit dat verhuurders zich als goed verhuurder moeten gedragen – een eerlijke huurprijs moeten hanteren, fatsoenlijk onderhoud moeten uitvoeren en zich aan de algemene regels van goed verhuurderschap moeten houden – de reden is dat verhuurders hun panden te koop zetten, dan is de vraag of we als gemeente het aanbod van deze kamers wenselijk achten', schrijft hij in antwoord op raadvragen van svl en de vvd.

Een kloppend hart in een schaalpje

Roxanne KIELTYKA ontwerpt met haar onderzoeksgroep kunstmatige steigers voor menselijke hartcellen. 'Met ons alternatief is het gebruik van dieren niet meer nodig.'

DOOR ANDREW VANDERLEEK

Stel je voor dat je het lab van een typische gekke wetenschapper binnenloopt: borrelende bekeerglazen vol mysterieuze vloeistoffen en vonken die door de lucht schieten tussen elektrische spoelen. En midden in de kamer groeit een levend, kloppend mensenhart in een schaalpje. Het klinkt misschien als een goedkope sciencefictionfilm, maar dat laatste gebeurt echt – en wel in het Leiden Bio Science Park. Daar kweken Roxanne KIELTYKA en haar onderzoeksgroep realistisch hartweefsel in schaalpjes.

De zogeheten supramoleculaire chemici bestuderen hoe afzonderlijke moleculen met elkaar interageren en zich aan elkaar hechten zonder sterke chemische bindingen te vormen. Het is alsof je bouwt met LEGO-steenjes in plaats van lijm. KIELTYKA omschrijft het als 'de mogelijkheid om materialen op te bouwen uit kleine moleculen... waarbij je verschillende chemische processen onderzoekt en bestudeert hoe ze zichzelf in structuren ordenen en wat hun toepassingsmogelijkheden zijn'.

KIELTYKA komt uit Canada en is universitair hoofddocent aan het Leiden Institute of Chemistry. 'De interacties die de moleculen bij elkaar houden, maken de materialen dynamisch. Als je een collectief bijeenbrengt, zoals moleculen in een groep, kun je er een heleboel mee doen.' Deze kleine moleculen hebben inderdaad een aantal indrukwekkende eigenschappen, zoals het vermogen om zichzelf in structuren te ordenen, of – in het geval van KIELTYKA'S SUPRAHEART-project – een geschikte omgeving te creëren waarin hartcellen zich kunnen samenstellen tot structuren die een echt menselijk hart nabootsen.

Hartziekten zijn wereldwijd de meest voorkomende doodsoorzaak, dus onderzoek naar de preventie en behandeling van hartziekten is zeer relevant. Gelukkig kan met weefselmodellen onderzoek naar hartcellen worden gedaan zonder levende patiënten te hoeven gebruiken. Weefselmodellen zijn klompjes cellen die in een laboratorium worden gekweekt en die de structuur en werking van echte menselijke cellen nabootsen.

KIELTYKA omschrijft het project als 'onderzoek naar hoe we deze weefselmodellen kunnen gaan opbouwen op basis van geïnduceerde pluripotente stamcel-afgeleide cardiomyocyten in supramoleculaire materialen'. Dat is een hele mond vol, dus laten we het even opsplitsen: geïnduceerde pluripotente stamcellen zijn cellen die zijn 'geherprogrammeerd' om elk type menselijke cel te kunnen worden, of het nu om bloed-, bot- of levercellen gaat. Cardiomyocyten zijn de cellen die de spieren in je hart vormen – deze zorgen ervoor dat je hart klopt. In het kort onderzoekt het team hoe in het laboratorium gekweekte hartcellen, die gemaakt zijn van geherprogrammeerde stamcellen, gebruikt kunnen worden om realistisch hartweefsel te creëren. Hiervoor is supramoleculaire chemie van essentieel belang. De cellen in ons lichaam hebben een stevige basis (de ex-

tracellulaire matrix) nodig om te kunnen groeien en zich te delen. Om hartweefsel in het lab te kweken, gebruiken onderzoekers meestal Matrigel, een extracellulaire matrix afkomstig van muizen. Een soort steiger om aan te bouwen. KIELTYKA gelooft echter dat ze deze steiger helemaal zelf kunnen maken.

Een volledig synthetische steiger heeft veel voordelen, zegt KIELTYKA. 'Als je kijkt naar de samenstelling van Matrigel, zijn er een heleboel componenten – maar die samenstelling is niet gedefinieerd. Als je een volledig synthetisch materiaal hebt, is dit wel chemisch gedefinieerd'. Met andere woorden, als een materiaal volledig synthetisch is, weten onderzoekers precies waar het uit bestaat. Als onderzoekers een experiment dan herhalen, zullen de resultaten niet veranderen op basis van het materiaal. 'Daarnaast heb je met een volledig synthetisch materiaal de mogelijkheid om de eigenschappen van dat materiaal beter te moduleren. Als je specifieke verbindingen gebruikt, kun je een groot aantal verschillende weefsels nabootsen'. KIELTYKA legt uit dat biologische materialen gebruikt moeten worden 'zoals ze zijn', terwijl synthetische materialen volledig naar wens kunnen worden aangepast. Ook is er nog de kwestie van ethiek. Matrigel is afkomstig van muizentumoren. Levende muizen worden geïnjecteerd met kankercellen waardoor een tumor ontstaat. Uiteindelijk wordt de muis geëuthanaseerd en het tumorweefsel verwijderd en opgeslagen. 'Met een synthetisch alternatief zou het gebruik van dieren niet meer nodig zijn'. Voor KIELTYKA'S synthetische steiger is een 'basisbouwsteen' nodig om het materiaal op te kunnen bouwen: een uniek molecuul. Dit molecuul wordt ontworpen met zeer specifieke kenmerken. Ze kunnen bijvoorbeeld 'tags' aan de moleculen koppelen die als signalen fungeren waardoor de cellen weten wat ze moeten doen.

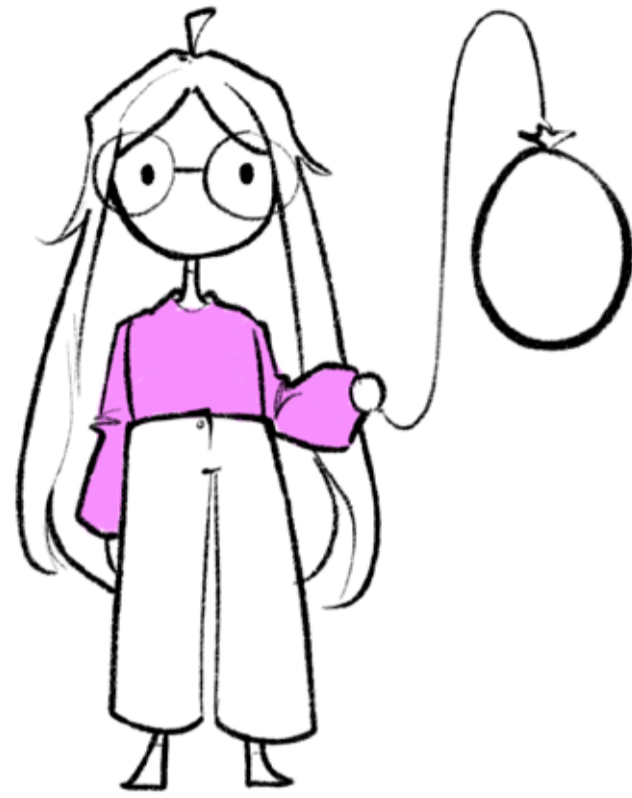
Het molecuul is ook zelfassemblerend: het kan zichzelf in structuren ordenen. Net als LEGO-steenjes kunnen ze zich op elkaar stapelen tot lange strengen. Ze zijn echter niet aan elkaar 'vastgelijmd' (chemisch gebonden); ze kunnen zonder veel kracht aan elkaar koppelen en weer loskoppelen. Net als dat LEGO-steenjes noppen en buisjes hebben zodat ze op elkaar passen, is KIELTYKA'S molecuul 'voorgeprogrammeerd' met delen die zo zijn ontworpen dat ze vanzelf aan elkaar kunnen hechten.

De moleculaire strengen vormen uiteindelijk een gelachtige substantie die de extracellulaire matrix nabootst en een geschikte omgeving biedt voor hartcellen. Voor het project ontving de KIELTYKA-groep een ERC Proof of Concept-beurs van €150.000. De onderzoekers krijgen 12 tot 18 maanden de tijd om hun onderzoek in de praktijk te brengen en de mogelijkheden voor het vermarkten van hun onderzoek te verkennen.

De markt is nieuw terrein voor KIELTYKA. 'Zodra je de stap zet naar commercialisering, moet je je innovatie als een product gaan zien... dat brengt een hele reeks nieuwe vragen met zich mee die je ook in het lab moet verkennen'. De groep is er nog niet uit of het de moleculaire bouwsteen zelf of de gel die daaruit ontstaat op de markt wil brengen. Er moet hoe dan ook nog veel getest worden. 'Andere onderzoeksgroepen zouden dit materiaal eventueel kunnen gebruiken voor kweekexperimenten onder deze of juist andere omstandigheden'.

Maar het zou zomaar kunnen dat deze volledig synthetische matrix uiteindelijk voor iedere onderzoeker wereldwijd verkrijgbaar is en een efficiënte en ethisch verantwoorde oplossing biedt om hartcellen te kweken en behandelingen voor hartaandoeningen te optimaliseren.

Of ik kon bewijzen dat ik kanker had

De illustraties op deze pagina maakte Ilse van der Putten om vrienden en familie op de hoogte te houden van haar ziekteverloop

Ondanks de diagnose kanker wilde Ilse van der Putten niet stoppen met studeren. Maar behalve een gevecht met de ziekte werd dat – ondanks welwillende docenten – ook een strijd met 'het systeem'.

Elke student is moe. Toch? Toen mijn tweede jaar voor de bachelor geschiedenis eindigde en de tentamens voorbij waren, was ik moe. Dat is niks geks, zou je verwachten, na weken intensief studeren en naar deadlines toewerken. Uiteindelijk ging ik toch langs de huisarts. Ik vroeg om ijzerpillen, want een ijzertekort leek me een voor de hand liggende reden voor de vermoeidheid. Maar de huisarts deed meer onderzoek en maakte hartfilmpjes en longfoto's.

Eerst schaamde ik me een beetje voor de tijd en moeite die er in mijn 'simplele' klacht werd gestoken. Inmiddels weet ik hoe dankbaar ik moet zijn voor de keuze die mijn dokter heeft gemaakt. Ik werd doorverwezen naar het ziekenhuis. Duidelijk was al dat er iets speelde. Wat, of hoe erg, wisten mijn huisarts en ik niet. Bij het inplannen van de afspraak stelde de assistente mij gerust dat ik niet bang hoefde te zijn dat ik langs de afdeling 'oncologie' moest, het was toevallig dat mijn internist daar zat. Ik ging daar naïef in mee. Pas toen de dokter mij de hand schudde omdat hij dat beleefd vond voor een 'eerste afspraak', kreeg ik in de gaten dat het ernstiger was dan ik had gedacht. Toen hoorde ik dat ik kanker had.

Tussen mijn longen en hart zat een tumor, waarvan ze nog steeds niet kunnen zeggen wat het precies was. De 'spierpijn' die ik af en toe dacht te krijgen van te lang achter mijn bureau zitten, bleek afkomstig te zijn van deze tumor die in mijn long duwde. Door de zeldzaamheid was het behandelplan wat expe-

rimenteel: na chemotherapie om de tumor hopelijk te laten krimpen, zou deze operatief worden verwijderd. De diagnose en opstelling van het behandelplan had intussen bijna de hele zomer geduurd. De start van het academisch jaar kwam in beeld. Dat ik het 'normale leven' niet zou kunnen oppakken was natuurlijk duidelijk. Ik moest iets gaan regelen voor mijn studie.

Dit was een moment waarop veel studenten waarschijnlijk zouden stoppen; niet alleen door gebrek aan motivatie, maar ook door al het geregeld dat zou gaan volgen. Ik heb dat bewust niet gedaan. Integendeel – als alles om je heen zo ingrijpend verandert, ben je juist op zoek naar houvast. Studeren is daarin een geweldige mogelijkheid.

Als ik zou willen studeren, moest dat in aangepaste vorm. Hier werden de overwegingen lastiger. Ik eindigde mijn tweede jaar met een mooie cijferlijst en was voor de zomer gaan kijken naar opties zoals een researchmaster. Er zat iets pijnlijks in het feit dat mijn ziekte ook datgene waarvoor ik zo hard had gewerkt zou gaan afpakken.

Ik ging proberen een aantal vakken te volgen, zonder dat aanwezigheid of cijfers zouden tellen, indien de ziekte te veel in de weg zat. Dit plannen was wel lastig, omdat de ziekte en behandeling mijn toekomstvisie limiteerde tot een periode van vaak maximaal drie weken. Je leeft als het ware van afspraak naar afspraak, en de periodieke uitslagen konden alles weer omgooien. Daarom wisselden plannen ook continu. Over deze nuances wilde ik het graag hebben met iemand van de universiteit. Dat deze steun er was, wist ik. In mijn tweede jaar was ik zelf 'buddy', een begeleider voor een eerstejaarsstudent die extra ondersteuning nodig had. Maar toen ik die zomer ging zoeken op de universitaire website, raakte ik verdwaald in links en keuzemenu's. Om in de heel grote hoeveelheid informatie een weg te vinden moet je kiezen tussen de verschillende functiebeperkingen. 'Chronisch ziek' voelde ik mij helemaal niet. Had ik überhaupt een functiebeperking?

Gelukkig had ik nog de e-mail van de decaan die ik als begeleider had gesproken, met wie ik contact zocht. Inmiddels heb ik gezien dat de site, of in ieder geval de toegankelijkheid (nu ook via Brightspace), deels lijkt te zijn verbeterd. Ik hoop dat andere studenten met bijzondere situaties daar baat bij zullen hebben.

Toch zijn er ook andere dingen in dit 'systeem', zoals de websites, de formulieren, de inschrijvingen, en alles ertussenin, waar ik tegenaan ben gelopen. Toen ik nog in de diagnosefase zat heb ik met hulp van de decaan een formulier gekregen waarmee ik mijn uitzonderingen moest aanvragen. Aan het

Na de tweede chemokuur krijg ik een mail dat er 'naar de aanvraag zou worden gekeken'

einde van de vragenlijst werd om een bijlage gevraagd om te 'bewijzen' dat ik, in mijn geval, kanker had. Dat voelde vreemd en confronterend.

Omdat ik niets had om te sturen heb ik mijn verzekeringsbrief voor mijn pruijk maar toegevoegd. Welke 'uitzonderingen' ik moest aanvragen wist ik overigens niet echt, want mijn situatie was nog onduidelijk en voortdurend veranderend. Ik wilde alleen maar laten weten dat ik ziek was, zodat als er iets gebeurde, ik hierover geen stress zou hoeven hebben. Het 'keuzemenu' voelde daarvoor niet heel toepasselijk, of begripvol.

Terwijl ik op een avond in het ziekenhuis voor een CT-scan zat te wachten, inmiddels twee chemokuren verder, kreeg ik een automatisch gegenereerd mailtje dat er 'naar de aanvraag zou worden gekeken'. Daar heb ik wel een beetje om gelachen.

Ik was ondertussen allang begonnen met mijn vakken. Terug kunnen komen naar de universiteit, al was het maar voor een vak of twee, gaf al het plezier en de afleiding die ik ervan had gewenst. De keuze was gevallen op het schrijven van één werkstuk, of ik het zou afmaken of niet. Tot mijn opluchting was, net als bij de decaan, de support en het begrip van de docenten en professoren enorm. Ook al had ik formeel nog niets terug gehoord op mijn aanvraag, ik kreeg alle vrijheid om te kunnen afwijken van deadlines of aanwezigheid. Met deze ondersteuning heb ik uiteindelijk in het eerste semester van het jaar één vak kunnen afsluiten. Daar ben ik enorm dankbaar voor. Door het directe contact met de decaan, docenten en professoren heb ik meteen een mooi plan kunnen opstellen voor het tweede semester. Zij hadden wederom begrip voor mijn wensen, maar ook voor de onzekerheid van de situatie.

Toch bleek er weer extra veel mailcontact nodig om zeker te weten dat dit op inschrijvingsniveau en via het invullen van formulieren ook écht allemaal kon, waardoor ik tot de week voor mijn operatie nog bezig was met plannen. Het administratieve geregeld (en soms gestress) is zonde in een tijd waarin je liever met andere dingen bezig bent. De momenten waarop ik vastliep, hield ik voor mijzelf, want ach, zo dacht ik: je hebt nou eenmaal pech, hoeveel mensen met kanker lopen er nu op de universiteit rond? Gaandeweg is mijn mening echter veranderd. Als mijn verhaal maar één iemand zou helpen, in welk opzicht dan ook, zou het nuttig zijn.

Voor diegene: vind houvast in datgene wat jij wilt. Je hoeft zeker niet te stoppen, ook als het moeilijk lijkt (en soms ook moeilijk is) om zaken te regelen. Op de universiteit zijn er zo veel mensen die opstaan om je te ondersteunen, al werkt 'het systeem' niet altijd mee om hen te vinden of om hen hun werk te laten doen.

Intussen ben ik geopereerd en is de tumor verwijderd. De kanker is weg. Het herstel heeft ups en downs, dus voor nu doe ik het met wisselende energie ook dit semester nog rustig aan. Er is altijd de angst voor terugkeer van de kanker, daar heb ik wel last van. Hier zal vooral tijd overheen moeten gaan. In de zomer is mijn eerste controlescan.

Sinds de diagnose heb ik gemerkt dat sociaal contact op de universiteit afhankelijk is van fysiek aanwezig zijn, of dat nu in de collegezaal of de kantine is. Door mijn afwezigheid raakte ik al snel vervreemd van sommige medestudenten. Ik kijk ernaar uit om iedereen weer te zien. Dat ik tot nu toe vaak voorbij ben gelopen in de gangen, ligt misschien ook aan mij. Ik zal mij opnieuw moeten introduceren nu ik pruiken draag.

MARETJES

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leiden-univ.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van €4.500 te boven gaan

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord, basisonderwijs**, 11 leerlingen. Groep 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs:** *Nederlands, brugklas mavo-havo. *Nederlands, 4 havo. *Nederlands, spelling, 2 vwo. *Mbo-student, niveau 4, rekenen. *Mbo student, niveau 4 Engels. **Leiden-Zuid**, *5 leerlingen basisonderwijs. *Ook hulp gevraagd bij organisatie van de bijles, één of twee middagen per week. Onderwijswinkel Arubapad 2 (Het Gebouw), ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoo-men@owwleiden.nl.

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor en Maretje-extra is €23,- incl. btw voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet b.v., Wateringweg 129. 2031 EG Haarlem, |+31 (0)23-5714745, info@bureauvanvliet.com

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-577 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl of weekbladmare@protonmail.com
Website mareonline.nl
Twitter @weekbladmare
Mastodon @weekbladmare@mastodon.online
Bluesky @mareonline.nl
Instagram @weekbladmare
Facebook: Leids Universitair Weekblad Mare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 5.000

Hoofredactie:

Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie:

Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl
Marcielle van der Kraan
m.w.s.van.der.kraan@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mark Reid
m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Else van der Steeg
e.h.van.der.steeg@mare.leidenuniv.nl
Marieke Nolten (stagiair)
Andrew Vanderleek (stagiair)
Emma van Kalmthout (stagiair)

Medewerkers:

Emiel Beinema | Lente van den Berg | Remco Breuker | Lisa Boshuizen | Josette Daemen | Lorenzo Gerritsen | Mathijs de Jong | Pol Koopman | Henrik Laban | Zahra Menguellati

Art direction en vormgeving:

Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl

Fotografie: Taco van der Eb | Marc de Haan

Illustraties: Bas van der Schot | Silas.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk

Advertenties:

Bureau van Vliet b.v., Wateringweg 129, 2031 EG Haarlem, Telefoon 023 – 571 47 45
E-mail sales@bureauvanvliet.com
bureauvanvliet.com/advertentie/Weekblad

Redactieraad:

Kutsal Yesilkagit (voorzitter) | Frank Israel (vice-voorzitter) | Alexander Pleijter (secretaris) | Willem van der Does | Annemarie Drahmman | Nour Eldin Emara | Rosanne Hertzberger | Zoë van Litsenburg | Marten Jesse Pot | Hermelijn Smits

CULTUUR

Elke seconde telt

Door sociale media gaat de popmuziek grondig op de schop, betoogt Rogier Schneemann, songwriter/producer en gastdocent over popmuziek bij de Academie der Kunsten (ACPA). ‘De gekste liedjes maken een kans om viraal te gaan.’

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

Hoe groot is de impact van het internet geweest op de popmuziek? 'Enorm. De muziekindustrie is 180 graden gedraaid, zowel voor de makers als de uitgevers, platenlabels en platforms. Het spel dat beginnende en onbekende artiesten spelen om een publiek te vinden, is compleet veranderd. Tegenwoordig worden liedjes van onbekende artiesten vaak een hit via sociale media als TikTok. Dat zijn maar korte fragmenten, vaak tot vijftien seconden, die andere makers weer als achtergrondmuziek gebruiken voor hun eigen video's. Luisteraars gaan vervolgens op zoek naar het hele nummer, waarna het zomaar een hit kan worden. 'Dat de fragmenten zo kort zijn, betekent wel dat de muziek de luisteraar meteen moet pakken. Dat maakt dat niet alleen de industrie, maar ook de muziek zelf is veranderd. Liedjes komen tegenwoordig heel snel ter zake: met een pakkend refrein, een pakkende tekst en vaak een pakkend geluid aan het begin. Het tempo is omhooggegaan en nummers zijn zo gestructureerd dat de aandacht van de luisteraar wordt vastgehouden. Er is geen ruimte meer voor liedjes die geen *catchy* melodie hebben. Iedere seconde telt om je luisteraar niet kwijt te raken.'

Levert dat ook goede muziek op? 'Wat is goede muziek? Is dat objectief vast te stellen? Denk aan 'Europapa' van Joost Klein. Dat soort liedjes is jarenlang niet op de radio te horen geweest, maar het was zo opvallend dat het zelfs in Amerika werd geluisterd. De vraag of het goede muziek is, is irrelevant. Het was een hit, daar kan niemand omheen. De mensen omarmden het. 'Streamingdienst Spotify meet de hele dag van alles: de luistercijfers, hoe veel seconden mensen luisteren voordat ze naar het volgende nummer skippen, wat ze liken en in hun playlist zetten. Spotify weet dus wat wel en niet de aandacht vasthoudt, maar meet niet wat goede muziek is. Je ziet wel dat luisteraars nu iets anders willen dan vroeger. Nummers als 'Bohemian Rhapsody' van Queen duren lang, daar stond men toen voor open. Nu zijn de meeste liedjes maximaal drie minuten, met drie keer een heel catchy refrein, en het kan al viraal gaan.'

Zit de huidige muziek dan simpeler in elkaar?

'Nou, het arrangement is juist ingewikkelder geworden. Vroeger klonk het tweede en derde refrein vaak identiek, terwijl je nu meer variatie hoort. Bijvoorbeeld dat in het begin van het derde refrein alle instrumenten eruit worden gestript en je alleen nog maar de vocal hoort. Of het tweede couplet wordt juist erg aangepast. De rol van verrassing is heel belangrijk geworden: makers bouwen meer spanning en verrassingsmomenten in. Neem het nummer 'Lavender Haze' van Taylor Swift, dat begint met een andere stem dan de hare.'

Is het daardoor ook onvoorspelbaarder geworden welk nummer wel en niet doorbreekt?

'Er zijn geen regels meer, de gekste liedjes maken een kans. In Nederland zie je dat volksmuziek weer aan een opmars bezig is, van artiesten als Marco Schuitemaker ('Engelbewaarder') en Yves Berendse ('Terug in de tijd'). Dat zag bijna niemand aankomen. 'Maar je ziet wel macro-trends: zo is dansbare muziek momenteel populair, terwijl jaren geleden tragere muziek populair was onder invloed van trap. Het is wel zo dat artiesten altijd een eigen draai aan hun muziek moeten geven om op te vallen en fris te klinken. Wetenschappelijk onderzoek wijst ook uit dat een hit nèt voldoende anders moet klinken dan wat we al kennen, maar dat het tegelijkertijd herkenbaar moet zijn.'

Wat zijn de grootste verschillen in de huidige popmuziek? 'Niet alleen de onderwerpen van de liedjes zijn heel breed, artiesten proberen ook heel authentiek te zijn. Het publiek vindt het herkenbaar als artiesten dicht bij zichzelf blijven. Artiest Snelle is een goed voorbeeld: hij heeft het Nederlandse hiphoplanschap vernieuwd door tussen pop en hiphop in te gaan zitten en heeft niet het stoere imago dat je oorspronkelijk bij rappers ziet. 'Ook is er door de globalisering vaak duidelijk genre meer op de liedjes te plakken. Popmuziek is in hoge mate eclectisch geworden. Geluiden worden uit alle hoeken van de wereld geïmporteerd, waarbij bijvoorbeeld een reggaetonbeat wordt gecombineerd met een strijkorkest en piano. Musicologen die er nog genres aan willen toekennen, kunnen er geen chocola meer van maken.'

Rogier Schneemann, *Over popmuziek en de aandachts-economie*. Lezing, donderdag 10 april, 19.30-21 uur. Lipsius 0.19. Gratis toegang.

Gij zult falen (en dat is oké)

Om te laten zien dat het niet erg is om fouten te maken, delen studenten en medewerkers aan de Haagse campus hun mislukkingen. 'Het komt wel goed.'

DOOR EMMA VAN KALMTHOUT

'Ik had een beurs gewonnen van 10.000 euro om in het buitenland te studeren', zegt loopbaanadviseur en stagecoördinator Atse Fokkens. 'Een docent zei dat ik bij een universiteit in Sheffield zou worden toegelaten. Alleen: hij had zich vergist en ik had dit zelf niet goed gecontroleerd. Voor ik het wist werd ik niet toegelaten en ging ook de beurs niet meer door.'

Normaal gesproken zou je zoiets, zeker in tijden van jubelberichten op social media, waarschijnlijk stiltejes verzwijgen. Wie LinkedIn opent, wordt overspoeld met allerlei topprestaties en posts die beginnen met: 'Ik ben blij om te delen dat...'

Maar Fokkens wil zijn flater juist delen met de buitenwereld. Van hem en nog tien medewerkers van de Universiteit Leiden worden vanaf maandag mislukkingen tentoongesteld. Een grote poster moet hun zogeheten 'failed cv' voorstellen. In plaats van te pronken met prestaties, geven ze zo een andere boodschap: dat het heel gewoon is dat niet alles in één keer lukt.

Fokkens glooft dat elke teleurstelling je iets oplevert. 'Mensen besteden minder aandacht aan hun fouten, maar die zijn daarom niet minder belangrijk. Het laat zien dat ook onze mislukkingen bijdragen aan waar we zijn gekomen. Bij tientallen sollicitaties heb ik de baan niet gekregen, maar dat hoort erbij en daar leer je van. Nu zit ik heel erg op mijn plek en dat is wat ik studenten ook graag wil meegeven. Het komt wel goed'. Ook het cv van student Robin Buijs is te zien. Naast de mislukte sollicitatiepogingen voor bijbanen blikt hij ook terug op hospiteren voor een studentenkamer. 'Van sommige fouten kun je leren. Die ervaringen kun je meenemen, die kunnen je beter of sterker maken. Maar, relativeert hij: 'Er zit niet altijd een les of boodschap achter. Soms heb je stom gezegd gewoon pech.'

Dat iets soms niet lukt, hoeft niet te betekenen dat het aan jezelf en jouw kwalificaties ligt. 'Ik ben wel eens bij een van die carriërapraatjes van de EU geweest waar ze zeggen: "Als je nu niet al begonnen bent met stage lopen gaat het nooit meer wat worden", en dan lijkt het alsof je op je achttiende alles al onder controle moet hebben. Mensen zijn bang om fouten te maken. Hopelijk neemt deze tentoonstelling een beetje van die angst weg.'

Dat beaamt ook projectcoördinator student well-being & career services Laura van der Plas: 'We willen het falen vieren en het begrip normaliseren.' Met een University College-bachelor, een master International Relations and Diplomacy en een leerjaar buitenlandse betrekkingen op zak werd Charlotte Rosalie verteld dat ze zo een baan zou vinden. 'Maar toen ik in 2011 op de arbeidsmarkt kwam, stond er niemand op mij te wachten', zegt de projectmanager community and education. 'Bij de een kreeg ik te horen dat ik te hard mijn best deed en bij de ander miste ik bepaalde kwaliteiten. Na in een maand meer dan vijftig sollicitaties te hebben verstuurd dacht ik: "Oké dit werkt niet". Het zijn dingen die niet zijn gelopen zoals ik had gehoopt en die veel impact hebben gehad, maar hierdoor heb ik wel mezelf leren kennen.'

Rosalie wil 'de andere kant van de medaille' laten zien. 'Dat iets niet lukt betekent niet dat je hebt gefaald op identiteitsniveau. Succes gaat nou eenmaal niet zonder fouten te maken of tegenslagen en van beiden heb je evenveel te leren. Uiteindelijk zijn we allemaal lerende wezens. Dat is wat we zijn.'

CV of failures, tentoonstelling. Wijnhaven lounge, maandag 7 april – vrijdag 11 april, opening op 8 april van 16:30 tot 18:00. Gratis toegang

‘Paaldansen is ook echt iets voor mannen’

DOOR MARIEKE NOLTEN
FOTO TACO VAN DER EB

Hoe ben je paaldansdocent geworden?

‘Polefitness was mijn coronasport. Daarvoor deed ik thaiboksen, maar dat was niet coronaproof. Toevallig kun je bij het universitair sportcentrum paaldansen, dat ben ik toen gaan doen en ik ben nooit meer gestopt.

‘De instructrice zei al vrij snel: “Oh, je wordt beter dan ik. Je moet zelf gaan lesgeven.” Na een jaar begon ik met invallen en uiteindelijk heb ik een vaste les gekregen.

‘De eerste keer doceren vond ik echt heel spannend. Ik heb wel vier uur besteed aan de voorbereiding. Nu ben ik daar niet meer zo lang mee bezig. Via Instagram zoek ik moves op en ik kijk sowieso naar wat mensen willen leren in de les.’

Moet je voor paaldansen niet heel sterk en lenig zijn?

‘Als ik zeg dat ik aan polefitness doe, krijg ik altijd dezelfde twee reacties: “Kan je een *human flag*?” (gestrekt horizontaal hangen, *red.*) en “dat zal je vriend leuk vinden!”

‘Ik ben niet flexibel, maar wat ik wel goed kan, is een beweging zien en die meteen nadoen. Daardoor maak ik snel vooruitgang en dat is motiverend. Ik ben opgeleid als fysiotherapeut en snap precies hoe het menselijk lichaam werkt. Daardoor kan ik een beweging vertalen en omzetten in woorden.

‘Polefitness is echt voor iedereen. In de eerste les kun je al dingen waarvan je denkt dat ze onmogelijk zijn. Het werkt voor elk lichaamstype. Wie superslank

is kan heel makkelijk de paal inklimmen en ondersteboven hangen, alleen is het met dunne benen heel moeilijk om in de paal te zitten. Wie wat steviger is kan dat juist wel meteen in de eerste les. Die leerlingen zijn super happy om een sport te hebben waarbij ze niet constant achteraanlopen.

‘Paaldansen is ook voor mannen. Het vooroordeel is dat het heel sensueel is, maar dat hoeft helemaal niet. Er zijn zoveel verschillende stijlen, het is ook een soort krachttraining. Ik zou het echt leuk vinden als meer mannen dat zouden ontdekken.’

Wat maakt lesgeven bij het sportcentrum zo leuk?

‘Het is een heel jonge groep. Studenten pakken het snel op. Het verbaast mij elke keer hoe sportief ze zijn en hoeveel kracht en coördinatie ze hebben, ook als ze een tijdje niet hebben gesport. Iedereen moedigt elkaar aan. We klappen echt met zijn allen voor elkaar als iemand een nieuwe move heeft of een angst overwint.

‘Het brengt mij heel veel. Doordat ik lesgeef, moet ik wel gaan, ook als ik er even doorheen zit. Ik kom er altijd vrolijker van terug. Ik word zo blij van al mijn leerlingen.’

Wil je hiermee door na je studie?

‘Altijd. Ik wil echt nooit meer stoppen. Ik wil sowieso maar drie dagen in de week als fysio gaan werken. Ik werk ook bij een andere studio in Leiden. Op dit moment geef ik vijf uur in de week paaldansles, misschien wil ik wel naar acht uur. Of ik wil er *aerial hoop* bij doen, of *exotic dance*.

Exotic dance is ook met de paal, maar meer het sensuele. Daar ben ik zelf nog geen half jaar geleden mee begonnen. Er zijn veel meiden in de les die daar om vragen. Dat is niet omdat ze in een club willen staan, maar omdat ze gewoon in hun eigen sensualiteit willen staan. Ik denk dat het ontzettend helpt om goed in je eigen lichaam te zitten.’

COLUMN | MATHIJS DE JONG

Het zal mij worst wezen of je me elitair of snobistisch vindt

Het anti-intellectualisme viert hoogtij. Alles wat rinkt naar eloquentie en eruditie lijkt men te willen bestrijden. Mensen die iets beter weten, simpelweg omdat zij van dit onderwerp een levenslange studie hebben gemaakt, zijn ‘snobistisch’. Mensen die moeilijke woorden gebruiken doen ‘ingewikkeld’. Mensen die enkel omgaan met hoger opgeleiden ‘staan niet in contact met de maatschappij en hun medemens’. Deze mensen leven kortom in een ‘bubbel’.

Tegen de anti-intellectualisten wil ik graag het volgende zeggen: het zal mij een worst wezen of je vindt dat ik uit de hoogte, snobistisch of ingewikkeld doe, die ‘bubbel’ heb ik doelbewust zo ontwikkeld. Terug naar de basisschool. Als kleine opdonder vond ik weinig aansluiting bij

mijn leeftijdsgenootjes. Daar waar de jongens uit mijn klas graag voetballen en achter meisjes aanhouden, bleef ik met mooi weer binnen om te tekenen of te lezen. Ik werd – geheel terecht – als ‘nerd’ weggezet.

Op de middelbare school zette dit zorgwekkende patroon zich voort. Tegen mijn leeftijdsgenootjes zei ik het ‘stom’ te vinden, maar stiekem vond ik het heerlijk me te verdiepen in talen die nergens meer werden gesproken. Het idee dat ik wist hoe ik bepaalde werkwoordsvormen moest verbuigen terwijl er niemand op deze aardbol rondliep die een dergelijke vervoeging zou gebruiken om bijvoorbeeld een brood te bestellen, vervulde me met een gevoel van verrukking. Als we ‘s zomers met de auto naar Frankrijk reden, zaten er in mijn discman cd’s van Rachmaninov, Chopin en Tsjajkovski.

Ik vond, zoals u wel begrijpen zult, nog steeds weinig aansluiting bij mijn leeftijdsgenoten. Hoewel dat patroon zich op de universiteit voortzette, ging dit gepaard met de opkomst van een ander soort ontwikkeling. Pas op de universiteit hoorde ik van mijn huisgenoot dat het ‘pretentius’ was om naar een live blokfluitconcert van (de legendarische) Lucie Horsch te gaan, terwijl ik dat

zélf slechts heel erg kneuterig, ja zelfs een beetje zielig vond. Pas tijdens mijn studententijd hoorde ik van Amice de Vries dat een boek lezen op een vrijdagavond iets was wat ‘sowieso de reden was van mijn *meauie* woordenschat’, terwijl ik me eigenlijk diep schaamde voor het feit dat ik het begin van het weekend in mijn eentje zou inluiden, zonder liters bier, zonder vette feesten. Stakkerig en eenzaam.

Pas tijdens mijn studententijd raakte ik écht in de war. Want waarom waren mijn solitaire hobby’s, mijn zonderlinge interesses nu ineens ‘elitair’ geworden, terwijl dit mij vroeger slechts de nederige nerd maakte die ik was en waarschijnlijk altijd zal blijven?

Waarom leefde ik nu ineens in een ‘bubbel’, terwijl ik mijn hele leven lang al hetzelfde type mens het predicaat van ‘vriend’ gegeven had? Er was toch niets veranderd? Ik was toch nooit veranderd? Dus, anti-intellectualisten, stop met haten. Oh, en als je toch wilt haten, doe dat dan old-school en noem me gewoon een nerd.

Mathijs de Jong is student rechten

‘Pas tijdens mijn studententijd raakte ik écht in de war’